

למעשה

הרב עובדיה דהן שליט"א

יו"ר המועצה הדתית אשדוד ורב בית הכנסת הניכי הישיבות
– "בית יוסף" קרית פוניבו

גודל אהבת ה' לעמ"י שלעולם אינו שוכח מעמ"י

הן על כפיים חקותיך התשכח אשה עולה מרחם בן
בטנה גם אלה תשכחנה ואנכי לא אשכחך, הן על
כפיים חקותיך וגו' ישעיה (מט טו-טז) וצ"ב אטו
בשופטני עסיקנן שאיך יתכן שאשה שוכחת את
בנה.

אלא מבאר ר' אליהו ברוך פינקל זצ"ל בספרו
משולחן רא"ב (עקב) שיש מציאות שלפעמים
האשה מסיחה דעתה לפי שעה מבנה, ונצייר על
דרך משל הדנה מצוי בזמנינו כאשר האם הולכת
לחנות גדולה ומחפשת משהו לקנות ומשאירה את
הילד בעגלה, ואז מטירדת החיפוש אחרי
המצרכים במדפים העליונים היא עלולה להסיח
דעתה רגע כמימרא מהילד, ובאותה שעה מאן דהו
יכול לקחת הילד בלא שתשים לב על כך. אמנם כל
זה לא יתכן אלא כשהילד מונח בעגלה, אבל
כשהאם מחזיקה את וולדה על זרעותיה, אין כזו
מציאות בעולם שתשכח או תסיח דעת ממנו.
מעתה נפלא מאד, דזהו שאמר הכתוב 'התשכח
אשה עולה מרחם בן בטנה', והגם שלפעמים גם
אלה תשכחנה' ור"ל באופן כנ"ל שמשאירה הילד
בעגלה ומסיחה דעתה כרגע, ועל זה אומר לנו
הקב"ה 'ואנכי לא אשכחך' וכל כך למה על זה נתן
הכתוב טעם כמה שאומר 'הן על כפיים חקותיך'
והיינו שהקב"ה מחזיק את כלל ישראל על זרעותיו
ושוב לא שייך שכחה כלל.

מאמר מרכזי הרב פנחס זרביב

למה גם כשמוסרים נפש אין זה נקרא עושים רצונו של מקום

ואספת דגנך ותירושך ויצהרך (דברים יא יד) איתא בברכות (לה:): ר"ש בן יוחי אומר וכו'
בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, מלאכתן נעשית על ידי אחרים שנא' (ישעיה סא
ה) 'ועמדו זרים ורעו צאנכם' וגו', ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן
נעשית על ידי עצמן, שנאמר ואספת דגנך.

מקשה ר' אליהו ברוך פינקל זצ"ל בספרו משולחן רא"ב (עקב), איך יתכן להגדיר את זה
שאינם עושים רצונו של מקום הרי תחילת הפרשה של ואספת דגנך היא והיה אם שמוע
תשמעו אל מצותי וגו' לאהבה את ד' אלקיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם, והיינו
ששומעים למצוות ד' במסיו"נ, שהרי 'בכל נפשך' פירושו אפילו נוטל את נפשך, וע"ז
מקבלים הברכה ונתתי מטר ארצכם בעתם ואספת דגנך וגו', וא"כ אמאי נחשב שאינם
עושין רצונו של מקום הרי זו הדרגא שר"ע משתוקק אליה כל ימיו לעבוד את ה' בכל
נפשו.

[ובאמת יעו"ש בתוס' ברכות ד"ה כאן שהקשו מהגמ' שם לעיל מינה דדרשינן מכח
סתירת המקראות דקרא דואספת דגנך איירי בזמן שישראל עושין רצונו של מקום עיי"ש
בדבריהם אבל גם התוס' לא הקשו מעצם הפרשה דוהיה אם שמוע] וכבר עמד בזה
המהרש"א שם ובנפש החיים שער א פרק ח עיי"ש, וצ"ע.

אלא מבאר בזה יסוד גדול, דאף באופן שעושין כל מצוות השם לעבדו בכל לבבכם ובכל
נפשכם, עדיין אי"ז מדרגה של, עושין רצונו של מקום 'דעושין רצונו של מקום', המכוון
הוא שלא רק ששומעים הציווי ומקיימים אותו, אלא עושין רצונו, היינו מה שמובן לנו
שזה רצונו, אע"פ שאין ע"ז ציווי מפורש, וזהו כידוע שורש ההבדל בין בן לעבד, שעבד
עושה רק מה שהאדון מצוהו, ואילו בן עושה גם מה שיודע שהוא רצון האב, ומעלתם
השלמה של ישראל שהם בנים של מקום, ועושין רצונו של מקום אף מה שאינו מצוה
אותם, [וזהו שאומרים בתפילת שחרית וישם בלבנו אהבתו ויראתו] שזה כבר קיום כל
התורה, ומוסיפים ולעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם, שזה כולל מה שמובן שזה רצונו
יתברך אף שאין על זה ציווי מפורש ולכן כל שעה שאין עושים רצונו, אף שמקיימים
מצוותיו כראוי, אין להם את הזכות המיוחדת שתהא מלאכתם נעשית על ידי אחרים.
עכת"ד

וזהו המצוה של קדושים תהיו שמבואר ברמב"ן שלא יהיה נבל ברשות התורה
למרות שזה מותר מ"מ אין זה רצונו של מקום

המשך בעמוד הבא

חדש ניתן לשמוע את שיעורי הרב פנחס זרביב שליט"א בקול הלשון 0722741111

המשך מעמוד קודם

לא להיות נבל ברשות התורה - קדש עצמך במותר לך

וזה לשון הרמב"ן "דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלוהיכם" (ויקרא יט, ב) וכתב הרמב"ן: אבל הפרישות היא המוזכרת בכל מקום בתלמוד שבעליה נקראים פרושים והענין כי התורה הזהירה בעריות ובמאכלים האסורים והתירה הביאה איש באשתו ואכילת הבשר והיין א"כ ימצא (כתב לשון מציאה ואין מציאה אא"כ יש חיפוש דהינו שבעל התאוה מחפש איך לפרוץ גדר) בעל התאוה מקום להיות שטוף בזימת אשתו או נשיו הרבות ולהיות בסוכאי יין בזוללי בשר למו וידבר כרצונו בכל הנבלות שלא הוזכר איסור זה בתורה והנה יהיה נבל ברשות התורה לפיכך בא הכתוב אחרי שפרט האיסורים שאסר אותם לגמרי וצוה בדבר כללי שנהיה פרושים מן המותרות וכו' ויקדש עצמו מן היין במיעוטו כמו שקרא הכתוב (במדבר ו ה) הנזיר קדוש ויזכור הרעות הנוכרות ממנו בתורה (בראשית ט כא) בנח ובלוט וכן יפריש עצמו מן הטומאה אע"פ שלא הוזהרנו ממנה בתורה כמו שהזכירו (חגיגה יח) בגדי עם הארץ מדרם לפרושים וכמו שנקרא הנזיר קדוש (במדבר ו ח) בשמרו מטומאות המת גם כן וגם ישמור פיו ולשונו מהתגאל ברבוי האכילה הגסה ומן הדבור הנמאס כענין שהזכיר הכתוב (ישעיהו ט טז) וכל פה דובר נבלה ויקדש עצמו בזה עד שיגיע לפרישות כמה שאמרו על רבי חייא שלא שח שיחה בטלה מימיו באלו ובכיוצא בהן באה המצוה הזאת הכללית אחרי שפרט כל העבירות שהן אסורות לגמרי עד שיכנס בכלל זאת הצוואה הנקיית בידיו וגופו כמו שאמרו (ברכות נג) והתקדשתם אלו מים ראשונים והייתם קדושים אלו מים אחרונים כי קדוש זה שמן ערב כי אע"פ שאלו מצות מדבריהם עיקר הכתוב בכיוצא בזה יזהיר שנהיה נקיים וטהורים ופרושים מהמון בני אדם שהם מלכלכים עצמם במותרות ובכיעורים וזה דרך התורה לפרוט ולכלול בכיוצא בזה כי אחרי אזהרת פרטי הדינין בכל משה ומתן שבין בני אדם לא תגנוב ולא תגזול ולא תגנוב ולא תגזול ושאר האזהרות אמר בכלל ועשית הישר והטוב (דברים ו יח) שייכנס בעשה היושר וההשוייה וכל לפנים משורת הדין לרצון חבריו כאשר אפרש (שם) בהגיעי למקומו ברצון הקב"ה וכן בענין השבת אסר המלאכות בלאו והטרחים בעשה כללי שנאמר תשבות ועוד אפרש זה (להלן כג כד) בע"ה ושעם הכתוב שאמר כי קדוש אני ה' אלהיכם לומר שאנחנו נוכח לדבקה בו בהיותנו קדושים והנה זה כענין הדבור הראשון בעשרת הדברות (שמות כ ב) עד כאן לשונו.

הלימוד מזה למעשה. עד כמה חשוב לעשות מה שה' רוצה ולא רק מה שחייבים

למה כתוב עם ה' ולא על ה'?

עבירה לשם שמים

ממרים הייתם עם ה' (ט ז) יש לדקדק בלשון הפסוק שלא נאמר הייתם נגד ה' אלא ממרים הייתם עם ה', ונראה מזה שהם טענו העבירות עצמם שיהיו רצון ה' - וכביכול הם הולכים יחד עם רצון וכומו בחטא העגל שעשו את העגל בכדי להשיג שייכות עם הקב"ה צלפחד חילל שבת לשם שמים כדי שידעו לדורות שיש חיוב מיתה חילול שבת וזהו המרידה הגדולה ביותר בקב"ה שלא רק הלכו כנגדו אלא גם טענו שיהיו גופא רצון הקב"ה והיצר הרע מסית את האדם פעמים רבות על פשעיו וחטאיו שיחשוב זה עבירה אלא מצווה כי כך יותר קל לאדם לעבור עבירה בשעה ספור שהוא עוד מקיים מצווה ולכן יש להזהר בזה מאוד ולברוק היטב דבר עפ"י כללי ההלכה (מאמר הרב משה שטרנבוך)

ונוסף מדברי רבינו החיד"א שכתב על מה שכתוב בתורה והאספסוף אשר בקרבנו, התאוה תאוה; וישבו ויבכו, גם בני ישראל, ויאמרו, מי יאכלנו בשר. זכרנו, את-הדהגה, אשר-נאכל במצרים, חנם; את הקשאים, ואת האבטחים, ואת-החציר ואת-הבצלים, ואת-השומים. ועתה נפשנו יבשה, אין כל--בלתי, אל-המן עינינו.

צ"ב למה האריך לומר התאוה תאוה וישבו ויבכו וכו' מי יאכלנו בשר, שיקצר ויאמר מי יאכלנו בשר ועוד למה ביקשו דווקא בשר

אלא היו מראים פנים שרצונם בדרגות גבוהות לברר ניצוצות הקדושה

אלא מפרש רבינו החיד"א שהיה מראים פנים שכל מונתם היא לשם שמים ולא סתם לשמה אלא בשביל דרגות גבוהות של מקובלים שרוצים לברר ניצוצי הקדושה

וז"ל וזה שאמרו ויאמרו מי יאכלנו בשר שאנו רוצים לברר ניצוצות הקדושה ולהריות ריוח גדול באכילת בשר שתכף מהבע"ח יבא למדרגת אדם וכמו שאמר רבינו האר"י זצ"ל בכונת אומרים עם הארץ אסור לאכול בשר לפי שצריך כח גדול לזה אך הוא ריוח עצום וזה שאמרו מי יאכלנו בשר כי אנחנו דור דעה ובתוכנו ה' ועתה יגדל נא חחנו לאכול בשר ולברר. וכו'

וכיוצא את הקישואים וכו' כי הירק יש בירור גדול וצריך טורח וכמו שאמר האר"י זצ"ל בכונת רב חסדא שאמר שלא היה אוכל ירק לרוב הטורח והריוח מועט. ואנו אכלנו במצרים בבלי דעת ולא עשינו כלום.

ועתה נפשנו יבשה אין כל כלומר אין כאן בירור דהמן נבלע באברים ואין ברירה וכמו שאמר בס' עבודת הגפן בטעם שהמן נבלע באברים דענין האכילה דניצוצות הקדושה שיש באכילה נבלעים בגוף וחלק הטומאה יוצאה לחוץ ואז"ל אין דבר טמא יורד מן השמים וא"כ המן כלו קדושה ולכן כלו נבלע באברי עכ"ד וזה שאמרו ועתה נפשנו תאותנו לברר יבשה אין כל שום בירור כי המן נבלע באברים זה היו אמורים מן השפה ולחוץ דלש"ש אומרים.

אבל התורה העידה עליהם שתשוקתם היתה לתאוה

אבל התורה העידה עליהם שתשוקתם לא היה לתכלית טוב כמו שהם אומרים רק לצד היצר ותאוה גופני וזה שאמרו התאוה תאוה כלומר התאוה ולא תחשוב שהיה לטובה רק אינו אלא תאוה גופנית. וישבו ויבכו גם בני ישראל שבו לסרחונם בדרך לא טוב.

ושמעתי מגיסי הגה"צ ר' יוסף ילזו שליט"א בעל ה'ביכורי יוסף' לפרש דרך צחות כל המשיא בתו לעם הארץ כאילו כופתה לפני הארי שהכוונה שכל דבר שעושה שלא לפי ההלכה והיא שואלת אותו היכן זה כתוב עונה לה (בשקר) שזה לפי האר"י....

מה ההו"א ששבת ניתנה לצער – להסתכל על הטוב ולא על הרע

כתוב במדרש (דב"ר ג א) 'אמר רבי יוסי בר' חנינא, אימתי שמרו ישראל את השבת כשם שראוי לה, תחלה כשנתנה להן באלוהי, מנין, שנאמר (שמות טז, ל): וישבתו העם ביום השביעי, ואת סבור שמא לרעתך נתתי לך את השבת, לא נתתי לך אלא לטובתך, כיצד, אמר רבי חייא בר' אבא את מקדש את השבת במאכל ובמשתה ובכסות נקיה ומהנה את נפשך, ואני נותן לך שכר, מנין (ישעיה נח, ג): וקראת לשבת ענג וגוי, מה כתיב אחריו (ישעיה נח, ד): אז תתענג על ה' (תהלים לו, ד): ויתן לך משאלת לבך. אמרו לו ישראל ואימתי את נותן לנו שכר המצוות שאנו עושים, אמר להם הקדוש ברוך הוא מצוות שאתם עושים מפרותיהן אתם אוכלים עכשו, אבל שכרן בעקב אני נותן לכם, מנין ממה שקרנו בענינו (דברים ז, יב): והיה עקב תשמעון'.

וצ"ב

א. מה הו"א שהשבת ניתנה לצער. (כך הקשה רבינו החיד"א)

ב. כיצד המדרש מתעלם מכל האיסורים שיש בשמירת השבת, ומסתכל רק על הטוב שיש בשבת, ולא עוד אלא שנקראת השבת מתנה טובה.

ג. למה העובר על שאר מצוות - הרי הוא בכלל רשעי ישראל, ואינו כגוי משא"כ מחלל שבת דינו כגוי לכל דבר, וכמש"כ הרמב"ם (פ"ל מהלכות שבת ט"ו): השבת היא האות שבין הקב"ה ובינינו לעולם. לפיכך כל העובר על שאר מצוות - הרי הוא בכלל רשעי ישראל, אבל המחלל שבת בפרהסיא - הרי הוא כעובד עבודה זרה, ושניהם כגויים לכל דבריהם."

ד. מה נתייחדה מצות השבת שניתנה לנו "במרה" קודם מתן תורה.

ה. מה המיוחד בשבת שהצטוו לענוג במאכל ומשתה ולקבל על זה שכר.

לחם תמורת תפילין

אלא נקדים בסיפור ניצול שואה שפרק מעליו עול תורה ומצוות, לפי שנשברה רוחו בגלל הייסורים והתלאות שעברו עליו, השיח פעם את מר ליבו בפני הגאון רבי אליעזר סילבר, בעל ענפי ארז וכה היו דבריו:

רבות הן הקושיות והתמיהות שניקרו במוחי בימי הזעם שעברו עלי, אך השתדלתי לגבור עליהן ולהסיח דעתי מהן, ואולם מעשה שראיתי במו עיני הוא ששכנעני להסיר מעלי את עול היהדות.

באחד הימים כששהייתי במחנה הריכוז, ראיתי יהודי שעלה בידו להבריח תפילין אל תוך המחנה. התפילין היוו לאיש אמצעי לסחיטה, וכל מי שביקש ממנו את התפילין כדי להניחן, נדרש לשלם תמורתן פרוסת לחם, רבים נענו להצעתו וויתרו על מנת לחמם היומית תמורת האפשרות הנדירה שניתנה להם לקיים מצוות תפילין, ואולם היו גם מעטים שמפני חרפת הרעב לא נענו להצעה 'מסחרית': זו ונאלצו לוותר על קיום מצוות תפילין. ממשיך האיש ומספר, כשהוא נרגש וסוער: כאשר ראיתי לפני יהודי ממסחר את מצוות התפילין באופן כה מכוער, חרה לי הדבר עד מאוד, וגמלתי בליבי להינתק מן היהדות המגדלת אנשים שפלים שכל מעיינם הוא כסף בלבד. השיב הגאון רבי אליעזר לאיש הנבוך: תמה אני עליך מדוע הנך רואה בעין רעה רק את המעשה החמור שלא ייעשה? מדוע אינך רואה בעין טובה את אותם אנשים רבים שהיו מוכנים למסור נפשם ולוותר על פת לחמם היומית תמורת קיום מצוות תפילין?

הדברים עשו רושם על האיש, והוא הודה לרבי אליעזר על דבריו. (דרכי אבות ב רג) ולמה באמת הוא התבונן ברע ולא בטוב כי מה שאדם רוצה לראות הוא רואה. רואים שהכל תלוי איך מסתכלים לכן בא ה' ואומר שהשבת לעונג ניתנה, והאדם צריך שיהיה ליבו טוב וע"י כך יראה את היופי שבתורה [ולפי"ז מובן מה הענין לענג את השבת במאכל ומשתה מפני שע"כ יהיה יותר קל לאדם להסתכל על הטוב, כן מצינו (בבא מציעא ק"ז): שפת שחרית מסיר קנאה ומפרש רש"י שכשאין לכו טוב עליו הוא נוח לכעוס (וכן הביא בספר ראשית חכמה: שער התשובה סוף פרק ד' אות מ"ג מספר הישר' ומספר חסידים' שכשאדם רעב הוא כעסן)] ואת התענוג שמקבל גן עדן שעין לא ראתה אלוקים וזולתך על מה שאוכל וכמו שפירש הגר"א (אסתר א סוף ו) שלמה האריך לבאר את עושרו של אחשוורוש, אלא מבאר הגר"א כדי 'להראות לנו מעלת הצדיקים לעוה"ב כי יפה שעה אחת של קורת רוח בעוה"ב מכל חיי העוה"ז ואין אנו יודעים כמה גדול כח עוה"ב לכך אמר הכתוב גדול כח העוה"ז כדי שיהיה לנו אפשרות להבין מזה העוה"ב. ונוסף את דברי ר' חיים שמואלביץ בשיחות מוסר (מאמר כט) 'שנינו באבות (פ"ד מ"י): 'יפה שעה אחת של קורת רוח בעוה"ב מכל חיי העולם הזה' ופירשו רבותינו ז"ל שקורת רוח איננה הנאה ממש אלא כאדם שמבקש להיכנס לסעודה גדולה, ואין מניחים לו להיכנס לפניו אלא לעמוד בפתח ולהתענג מריח המעדנים, ויפה שעה אחת כזו מכל חיי העולם הזה'. ולא רק חיי העוה"ז של אדם אחד אלא כל חיי העוה"ז וכל תענוגיהם של כל האנשים מבריאת העולם עד סוף כל הדורות אינם שווים אפילו שעה אחת של קורת רוח בעוה"ב'. . ולכן מי שלא שומר שבת הרי הוא כעובד ע"ז כי איך יוכל לראות את המאור שבתורה, והיות וע"י שמירת השבת ידיע לקיים כל התורה לכן מיש לא שומר הוא כעכו"ם ולכן השבת ניתנה במרה לפני מתן תורה.

וכעין זה מצינו אצל משה רבינו שעלה להר סיני ארבעים יום (כד, יח) ולא ישן באותם ארבעים יום. וביאר רבינו יונה באבות (פ"ב מט"ו) שמה שלא ישן זה לא משום שרצה לענות את עצמו ובכח. אלא 'כך אמר משה אם אישן כמה מרגליות מדברי תורה אפסיד', ומסיים רבינו יונה שאם משה בחיר המין האנושי, אמר כן, אנו שרחוקים ממנו בשלימות, 'על אחת כמה וכמה בל ניתן שינה לעינינו'. כי משה רבינו היה טוב עין וראה כל דבר טוב והבין שיש כאן הזדמנות לנצל כמה שיותר מרגליות מדברי תורה אבל מי שיש לו עין רעה היה אומר למה ה' נותן לי ארבעים יום ולא יותר נחת ומה עם רווח בין פרשה לפרשה.

הלימוד מזה למעשה. לראות כל דבר טוב ולראות את גודל רחמי ה' שנתן לנו תורה שכזו

הרב חיים בן המנו שליט"א

למה היראה תלויה בדווקא במאה ברכות

על הפסוק "ועתה ישראל מה ה' שואל מעמך כי אם ליראה" (דברי י-יב) דורשת הגמ' (מנחות מג:): תניא היה רבי מאיר אומר חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, שנאמר "ועתה ישראל מה ה' אלוך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך, ללכת בכל דרכיו, ולאהבה אותו, ולעבוד את ה' אלקיך, בכל לבבך, ובכל נפשך." ופרש"י אל תקרי מה אלא מאה, ובתוס' מובא בשם ר"ת שיש מאה אותיות בפסוק זה, ויש מפרשים "מה" עולה בא"ת ב"ש מאה (מ"ה=צ).

ויש להבין שואל הרב קרלינישטיין זצ"ל את דרשת חז"ל שקשרו עניין היראה למאה ברכות, הרי התורה כותבת רשימה ארוכה של דרישות, ללכת בכל דרכיו, לאהבה אותו, ולעבוד את ה' אלוך בכל לבבך ובכל נפשך? ומדוע יחסו רק את היראה למאה ברכות? ואיך המאה ברכות קשורים ליראת ה'?

מובא במדרש תהלים (כו) אמר דוד המלך לה: "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי, לחיות בנועם ה', ולבקר בהיכלו, כי יצפני בסוכו ביום רעה יסתיני בסתר אהלו בצור ירומני, ועתה ירום ראשי על אויבי, ואובהה באהלו וזחי תרועה" וכו', אומר הקדוש ברוך הוא לדוד, אמרת אחת שאלתי, וביקשת כל כך הרבה בקשות? אמר דוד לקב"ה, ממך למדתי, שאתה אמרת מה ה' אלוך שואל מעמך כי אם ליראה, ואחר כך הוספת, ללכת בכל דרכיו, לאהבה אותו, ולעבוד את ה', לשמור את מצוות ה' וכו', הרי לנו שגם דוד המלך וגם הקב"ה מסכימים שיש כאן הרבה דרישות? והדברים תמוהים.

מסביר מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל שבאמת כוונתו של דוד המלך ע"ה היתה לבקש רק דבר אחד, והיא שבתי בבית ה' כל ימי חיי, והשאר יבוא ממילא, ועל כך אמר הקדוש ברוך הוא לדוד מהיכן למדת לבקש דבר אחד שכולל את הכל? אמר דוד לקב"ה ממך למדתי, שבאמת אתה ביקשת מאיתנו רק שתהיה לנו יראת שמים, וכל שאר הדברים במופיעים בהמשך יבואו בהמשך.

וחז"ל מלמדים אותנו שהיסוד ליראת ה' תלוי במעלת הברכות, שכאשר האדם מברך מאה ברכות כמו שצריך, ובכוונה, ובכל ברכה וברכה הוא ממליך עליו את הקב"ה, ועל כל העולם, ושהקב"ה הוא בעל היכולות ובעל כל הכוחות כולם, ושהוא בורא פרי העץ, האדמה, ושהכל נהיה בדברו... כך יגיע האדם ליראה, לאהבת ה', ולהליכה בדרכיו, וכדברי הגמ' (ברכות נ). האומרת מברכותיו של אדם ניכר אם תלמיד חכם הוא אם לאו.

מפסוק זה גם משתמע שלהגיע ליראת ה' זו תכלית האדם בעולם, כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שהיא תלויה באדם, כפי שמסיים שלמה המלך את ספר קהלת "סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם" ונסה לבאר איך הברכות מביאות את האדם לאותה יראה נכספת?

הרמ"א בתחילת השו"ע כותב "שיתיה ה' לנגדי תמיד" הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים, אשר הולכים לפני האלוקים, וכו' עיי"ש ועיי"כ יגיע האדם אל היראה וההכנעה, ובילקוט לקח טוב מובא משל הממוחיש את התהליך, משל לעיירה קטנה רגועה ושלווה ששכנה בין שתי ערים, כאשר כביש רחב חצה את העיירה והוביל מעיר לעיר, כל זמן שבכביש נסעו עגלות וסוסים הכל התנהל על הצד הטוב, אלא שעם הזמן מכוניות מהירות החליפו את הסוסים, כך שכביש שקט זה הפך אט אט לעורק תחבורה סואן והיווה סכנה של ממש לתושבי העיירה ולילדיהם, נקטו מספר רב של פעולות הסברה, תמרורים, כל הניסיונות נכשלו, עד שהועלתה הצעה גאונית לעשות פסי האטה, כל חמש מאת מטר הגביהו את הכביש ע"י גבשושית שאילצה את הנהגים להאט את הנסיעה, וכך השלווה חזרה לשכון באותה עיירה, והנמשל, הוא האדם, עד לא מזמן השלווה הייתה מנת חלקו של האדם, ולצידה הייתה יראת ה', אלא שמרוץ החיים המטורף אליו נכנסה האנושות ע"י שהכל הפך להיות מהיר ובלחיצת כפתור, ודבר זה השפיע על כל מהלך החיים, וגם על אמירת הברכות במהירות, בלי כוונה, בא דוד המלך וכבר אז התקין ברוח הקודש לאחר שהייתה מגיפה בה נהרגו כל יום מאה מעם ישראל, והבין דוד שהסיבה היא בגלל שלא היו משבחים ומברכים את ה' כראוי על הטוב שהשפיע עליהם, ותיקן לברך כל יום מאה ברכות ופסקו מלמות, תקנה זו הייתה מעין "פסי האטה" לחיים, כך שהמאה ברכות הם "תרופת פלאים" שהוכיחה את עצמה ולכן חז"ל הסבירו "ועתה ישראל מה ה' שואל מעמך"? לפי האמור מה ה' מבקש? מאה ברכות בכוונה.

הרב צדקא זצ"ל כותב שבממוצע אדם מברך כ-שניים וחצי מליון ברכות במשך ימי חייו, כאשר כאן בעולם הזה הם מלים אך בעולם הבא הם מציאות, והשאלה איך המציאות הזו תיראה? תלויה בכוונת הברכה, סמוכים אנו לחודש אלול לכן בס"ד נתחיל לשנות את הכוונה בברכות על ידי שנתחיל ברכה אחת בכוונה ולאט לאט להוסיף עוד ועוד ונזכה להתברך בכל הישועות אמן.

לצפייה והורדה בעלוני קודמים של "למעשה" (מכון למעשה) מתוך אתר "בינינו" - לחץ כאן
לצפייה והורדה בעלוני קודמים של "למעשה" (מכון למעשה) מתוך אתר תורת יוסף לחץ כאן
לצפייה והורדה בעלוני קודמים של "למעשה" (מכון למעשה) מתוך אתר של דרשו לחץ כאן